

HERSENWERK VOOR HONDEN

zoveel meer dan een spelletje!

HERSENWERK: WAT IS HET?

Puzzelen, braingames, snuffelspelletjes ... en dan hebben we ook nog Hersenwerk. Het lijkt allemaal op elkaar en inderdaad het doel is hetzelfde: de hond zoekt naar lekkere hapjes in materiaal of een puzzel. En toch vinden wij Hersenwerk anders dan anders.

Dat blijkt wel; we hebben er een heel boek over geschreven! Want naast de overeenkomsten zijn er wel degelijk verschillen, zowel in de keuze voor de materialen, de randvoorwaarden om Hersenwerk aan te bieden, de manier van begeleiden en hoe we naar de interactie kijken tussen de hond en zijn mens.

We nemen je in dit boek mee in de wondere wereld van Hersenwerk. Laten we starten met onze definitie.

De definitie van Hersenwerk: De hond zoekt naar makkelijk eetbaar lekkers in objecten van verschillende materialen, vormen en structuren. De neus is een middel om het lekkers te traceren; de bek, de poten en de neus kunnen worden ingezet om het lekkers te bemachtigen. De hond wordt hierin op maat begeleid door zijn eigenaar/verzorger.

Het ontstaan van Hersenwerk

In 2005 werd de basis gelegd voor Hersenwerk voor honden. Bij gedragsconsulten waar honden probleemgevend gedrag vertoonden als gevolg van verveling, onzekerheid en overprikkeling werd door Inge van Harte en Marleen van Baal de neus aan het werk gezet. Geïnspireerd door de enriched environment ideeën van onder andere Turid Rugaas en Sheila Harper werd door Inge allerlei huishoudelijke spullen en afvalmateriaal ingezet om de hond te laten snuffelen naar lekkers; zowel naar brokjes als naar nieuwe geuren. Marleen nam hond en eigenaar mee naar buiten om daar samen de omgeving en de aanwezige objecten te ontdekken. Door tegemoet te komen aan de behoefte om zijn

neus te gebruiken en het stimuleren van de zintuigen, ontstond geestelijke en fysieke ontspanning bij de hond.

Terwijl de hond aan het snuffelen was, werd de eigenaar begeleid om anders te kijken en deze kreeg inzicht in gedrag en behoeften van de hond. In de begeleiding van mens en hond werd veel aandacht besteed aan het afstemmen op elkaar. Hierdoor kwam er begrip bij de mens over het probleemgevende gedrag. Met Hersenwerk kregen zowel hond als eigenaar meer ruimte om daadwerkelijk aan de slag te gaan met de adviezen rondom 'in contact zijn en prettig samenleven'. Zij leerden met elkaar in gesprek te gaan door middel van Hersenwerk.

Populair

Het positieve effect bleef niet onopgemerkt bij hondenprofessionals. Al snel kwam de vraag om Hersenwerk in cursusvorm aan te bieden zodat het ook op hondenscholen en elders in gedragsadvies kon worden ingezet. Het gevolg was een heel snelgroeende groep van enthousiastelingen. Met de ondersteuning van social media werd Hersenwerk in sneltreinvaart door zowel hondenprofessionals als bazen met honden omarmd. Een prachtig proces, waar we enorm trots op zijn.

Maar het heeft ook een keerzijde. De snelgroeende populariteit maakt dat de essentie van Hersenwerk door velen niet wordt opgepakt. De puzzels en spellen krijgen alle aandacht: mooi, kleurrijk, origineel en moeilijk, dat zijn de wensen van de mensen. De mens bedenkt steeds wat nieuws en

de hond wordt slechts een uitvoerder van het spel. En daarmee gaat men voorbij aan de enorme kracht van Hersenwerk.

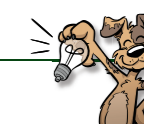
Interactie

Hersenwerk is bedoeld voor ontspanning, als samenspel tussen de hond en zijn mens. Niets móet, er bestaat geen slim of dom, het gaat niet om scoren. Vanuit de filosofie van Hersenwerk voor honden draait alles om verbinden en samenwerken.

De interactie is de kern. Vanuit het samen puzzelen ontstaat namelijk een hele mooie communicatie tussen mens en dier. Van mens naar hond, maar nog veel meer van hond naar mens. En dat is de allergrootste meerwaarde van Hersenwerk voor honden!

Laat die neus werken

Ruimte geven aan snuffelen en informatie verzamelen is een goede basis voor Hersenwerk. De mens heeft veelal de neiging de hond te sturen.

Wees een Wijze Baas

Welkom in de wondere wereld van Hersenwerk! In woord en beeld nemen we je mee op reis, stap voor stap, zoals zo passend is bij onze werkwijze. Tussen de teksten en de foto's vind je kaders zoals deze. Met de "Wees een wijze baas - Tips" lichten we de zaken uit waarmee jij de beleving van Hersenwerk voor jou en je hond nog leuker kunt maken!

Vastomlijnde plaatjes van hoe het moet zijn, zowel in training als in opvoeding. Terwijl je dan ook het initiatief van je hond beïnvloedt en vaak zelfs beteugelt. Dat maakt dat de hond zich niet echt vrij kan voelen, hij zal vooral anticiperen op wat er van hem verwacht wordt. Hiermee haal je de eigenheid al heel snel uit je hond en uit de interactie tussen mens en hond. Vanuit de visie van Hersenwerk voor honden mag de hond zelf bepalen hoe en aan wat hij snuffelt.

Snuffelen kan altijd

Als je die vrijheid wil bieden, kun je overal beginnen. Daar waar je hond zijn neus aan het werk zet, hoef je hem alleen maar de tijd te geven. Hij zal steeds meer ruimte nemen maar ook gaan vragen. Niet door te trekken naar een object, maar door naar zijn mens te kijken en aan te geven waar hij naar toe wil. De hond wordt vaak geweerd bij alledaagse zaken als jassen, boodschappentassen en postpakketten. Juist door het wel toe te laten of zelfs actief aan te bieden, zal je hond de informatie verwerken en met jou in gesprek gaan of hij meer geur wil of dat het genoeg is geweest. Zodra jij hierop reageert, ontstaat er stap voor stap meer begrip voor elkaar.

Hersenwerk: waarom zou je het doen?

De allereerste reden om Hersenwerk in te zetten: Het is leuk! Hersenwerk is één van de vele activiteiten die je met je hond kunt doen. Dat alleen al is een reden om je erin te verdiepen, want samen actief zijn is iets waar jouw hond heel blij van wordt. En een blij hond... daar word jij ook blij van!

Met Hersenwerk kom je tegemoet aan de natuurlijke behoefte van de hond om te snuffelen, na te denken, in beweging te zijn en actief te zijn met zijn mens. Doen wat je leuk vindt, geeft je een fijn en voldaan gevoel en het zorgt voor mentale en fysiek ontspanning. Dit geldt voor ons mensen, maar zeker ook voor honden.

Wat maakt Hersenwerk anders?

Zoeken en vinden wordt veel ingezet in spel- en trainingsvormen met honden. Het vinden van het object is het doel, wat wordt beloond met een 'goed zo!' en gepaard gaat met de trots als de hond snel en vaardig is in het spel. De actie en het resultaat zijn aan elkaar gekoppeld; het resultaat van scoren en goed doen is leidend.

Verstoppen, zoeken en vinden is ook de route die bij Hersenwerk voor honden wordt gevolgd. Maar, en dat is het grote verschil met andere spellen, het gaat bij Hersenwerk om het proces en niet om het doel. Je hond bepaalt de manier waarop hij zoekt, het tempo en als hij geen zin of andere prioriteiten heeft, dan is dat oké.

Doordat de focus op het proces ligt en niet op het resultaat, is er alle ruimte om te kijken naar elk detail rondom het aangeboden spel. Hoe je hond reageert op het spel, hoe hij beweegt, welke keuzes hij maakt, welke technieken hij inzet en of, en zo ja hoe, hij interactie zoekt met jou. Alles is informatie en met die informatie gaan jij en hond in gesprek met elkaar.

WAT KUN JE VERWACHTEN

DEEL 1

Hoofdstuk 1: Hersenwerk. Zoveel meer dan een spelletje

Wat is Hersenwerk en wat doet het met de hond? We gaan in op het effect van Hersenwerk aan de buitenkant en de binnenkant van de hond. We leggen uit hoe Hersenwerk ondersteunend kan zijn in vraagstukken rondom opvoeding, training en gedragsproblematiek.

21

Hoofdstuk 2: Hersenwerk & De Praktijk

Hoe bied je Hersenwerk aan? Waar let je op, wat doe je wel en wat doen je beter niet. Wat laat de hond zien tijdens het Hersenwerken, maar ook wat laat de mens zien en hoe kunnen jullie samen een Hersenwerksessie zo prettig mogelijk laten verlopen.

41

Hoofdstuk 3: Hersenwerk & Materialen

Wat kun je gebruiken bij Hersenwerk? Welke materialen? En moet het altijd materiaal zijn of kan het ook alleen geur zijn dat de hersenen aan het werk zet? Je ontdekt het in dit hoofdstuk!

61

Hoofdstuk 4: Hersenwerk & Stappenplan

Bij Hersenwerk is het gebruik van een stappenplan een zeer belangrijke pijler bij het aanbieden. Waarom we dit belangrijk vinden én hoe een stappenplan eruit ziet, vertellen we je graag.

77

Hoofdstuk 5: Hersenwerk & Voer

Het zoeken naar lekkers in diverse materialen is het uitgangspunt bij Hersenwerk. Maar welk voer gebruik je dan? We beantwoorden de meest gestelde vragen over voer en Hersenwerk.

87

Hoofdstuk 6: Hersenwerk & Leeftijd

Hersenwerk kun je een leven lang blijven aanbieden aan je hond, maar uiteraard wel afgestemd op de mogelijkheden en onmogelijkheden. We nemen je mee langs pups, pubers en senioren.

95

Hoofdstuk 7: Hersenwerk & Hondenlijf

Je hond buigt, rekt, strekt en draait bij het zoeken naar lekkers. Dat is uitdagend, maar ook belastend. We doorlopen alle bewegingen en de meest voorkomende fysieke beperkingen. We bespreken het effect op het hondenlijf en geven adviezen over hoe je jouw hond zo comfortabel mogelijk kunt laten Hersenwerken.

113

Hoofdstuk 8: Hersenwerk Anders

Is het zoeken naar lekkers altijd Hersenwerk? Nee, zeker niet. We lichten een paar hele leuke activiteiten uit die heel erg lijken op Hersenwerk, maar het *nét* niet zijn, volgens de visie van Hersenwerk.

141

Hoofdstuk 9: Hersenwerk & Hondenwerk

Wat ons betreft zou iedereen die met honden werkt, kennis van Hersenwerk moeten hebben. We lichten in dit laatste hoofdstuk de meerwaarde van Hersenwerk in diverse varianten van Hondenwerk toe.

153

Hoofdstuk 10: Hersenwerk & Hondenwerk

159

DEEL 2

Inleiding: Even voorstellen...

Een introductie hoe we tot negen Hersenwerk Types zijn gekomen.

163

Maak kennis met onze negen rolmodellen.

Zij inspireerden ons tot de negen types.

165

Negen Hersenwerk Types

Elk type wordt beschreven op een manier die zeker tot herkenning leidt. We lichten hun voorkeuren uit rondom materiaal en begeleiding tijdens het Hersenwerken. De negen karakters hebben op ludieke wijze een geheel eigen gezicht gekregen door cartoonist Jeroen van Rossum.

183

Dankwoord

221

Nawoord

223

DE GULZIGE
GABBERDE SNELLE
SAMENWERKERDE PRECIEZE
PRUTSERDE STUIITERENDE
SNUFFELAARDE SLORDIGE
SLOPERDE AARZELENDE
AFWACHTERDE BLIJE
BRAVERDDE EIGENWIJZE
EIGENHEIMERDE DOORDACHTE
DENKER

EVEN VOORSTELLEN...

In de tien jaar dat we Hersenwerk aanbieden, hebben we veel, heel veel honden gezien, geobserveerd en begeleid.

Tientallen honden hebben we via hun eigenaar of verzorger, begeleid waarbij alle ruimte was om zowel de hond als de mens te observeren. We konden afstand nemen, aanwijzingen geven, suggesties doen, bijsturen en weer achteruit stappen om het effect te bekijken. Dat leverde telkens weer een schat aan nieuwe informatie op.

Daarnaast hebben we nog meer honden zelf Hersenwerk aangeboden, waarbij we letterlijk op twee vierkante meter met de hond samenwerkten. Dicht in elkaars persoonlijke zone.

De hond zette al zijn zintuigen in om met de aangeboden materialen te Hersenwerken, terwijl hij met zijn hele 'zijn' communiceerde over zijn beleving van de sessie. Wij deden op onze manier hetzelfde. Onze zintuigen stonden eveneens op scherp, geconcentreerd in contact met de hond met als uitgangspunt: wat heeft hij van ons nodig?

Deze ervaringen, met de daaruit voortvloeiende kennis en vaardigheden, gaven ons inzicht in de verschillen tussen honden. Verschillen in hun uiterlijk, karakter, gedrag en behoeften die elk weer iets anders vroegen bij het aanbieden van Hersenwerk.

Al bij de eerste besprekingen rondom dit boek kwamen deze verschillen ter sprake: Hoe verwoord je dit zonder in ellenlange lijsten vol details te vervallen? We zochten naar overeenkomsten, zodat we groepen konden maken. Groepen honden met vergelijkbare eigenschappen, los van ras, bouw en leeftijd.

Chap, de knappe krullenkruising van Inge, noemden we liefkozend "Eigenheimer". Zijn eigenwijze gedrag deed ons ook denken aan gedrag van Berghonden, terwijl Chap met zijn formaat wel zes keer in een beetje Berghond past. Franka van Marleen werd zonder twijfel als Samenwerker betiteld en daar kenden we er nog wel meer van, variërend van Chihuahua tot Herder. Bartje kreeg de bijnaam Stuiterval en Lola konden we alleen maar als Brave lieverd kwalificeren.

In deze bespreking hebben we heel hard gelachen om de mooie anekdotes die we elkaar vertelden over de verschillende types. Wat zijn er toch veel leuke honden met heerlijk uitgesproken gedrag!

Het resultaat van onze creativiteit, ingegeven door onze tien jaar ervaring, delen we graag met je in deel twee van dit boek.

We laten je kennismaken met de Stuitervende Snuffelaar, de Doordachte Denker, de Gulzige Gabber, de Precieze Prutsers, de Eigenwijze Eigenheimer, de Aarzelende Afwachter, de Snelle Samenwerker, de Blijje Braverd en de Slordige Sloper.

Voor elk type hebben we een geweldige hond als rolmodel genomen. Zij stellen zichzelf aan jullie voor in hoofdstuk 1 van dit deel 2. Aansluitend lichten we elk type toe: wat typische eigenschappen zijn, hoe hij Hersenwerkt en wat hij van jou nodig heeft.

We wensen jou net zoveel plezier met het lezen van deel twee, als wij hebben gehad om het te schrijven!